



Kerkorgelbouw

Pels & Van Leeuwen b.v.

's-HERTOGENBOSCH - HOLLAND

Postbus 3253
5203 DG 's-Hertogenbosch
Telefoon 073 - 41 29 51
Telefax 073 - 42 50 55
Postbank nr. 14 10 04
ABN/AMRO 's-Hertogenbosch
rek. nr. 52.40.11.907
K.v.K. 's-Hertogenbosch 42.740
B.T.W. nr. NL 001484928B01

Aan de Orgelcommissie van de
Gereformeerde Kerk Hoogeveen
p/a de heer A.B. van Dijk, voorz.
Tapuitlaan 84
7905 CZ HOOGEVEEN.

's-Hertogenbosch, 26 juli 1993.

Onze ref.: JB/ER/93473.

Betreft : Hoofdstraatkerk.

Geachte Orgelcommissie,

Naar aanleiding van het rapport van de Orgelbouw-Adviescommissie met offerteaanvraag d.d. 26 mei j.l. voerden wij een onderzoek uit aan uw orgel in bovengenoemde kerk in aanwezigheid van uw adviseurs van de Gereformeerde Orgelcommissie, Dr. A.J. Gierveld en de heer J.W. Telder en uw organist, de heer W. Oostenbrink.

In vervolg hierop kunnen wij u als volgt berichten.

Uw orgel is vervaardigd door orgelmaker G.A.C. de Graaf in 1960. Bij de bouw van het orgel is gebruik gemaakt van bestaande materialen, waaronder de windladen voor het Hoofdwerk, Bovenwerk en Rugwerk en het grootste gedeelte van het pijpwerk.

De pedaalladen C en Cis alsmede een gedeelte van pijpwerk, de register- en toonmechaniek, kanalen, kas en speeltafel zijn vervaardigd door eerdergenoemde orgelmaker.

De technische staat van het orgel is slecht.

Windladen

De windladen van Hoofdwerk, Bovenwerk en Rugwerk zijn lek en dienen grondig gerestaureerd te worden.

Pedaalladen zakken door; hiervoor moeten extra liggers gemaakt worden.

Registermechaniek

Registermechaniek loopt zwaar; de oorzaak hiervan moet worden gezocht in de onregelmatige aanleg.

Slepen lopen zwaar; de oorzaak hiervan moet gezocht worden bij de verende telescoop aandrukkers onder de pijpstokken.

Registertrekkers hebben weinig of geen geleiding en zakken daarom door.

De assen van de staande wellen lopen door wrijving uit de wellen en klemmen zich vast in het wellenraam bij de speeltafel.



Toonmechaniek

De wellen in wellenborden, die zich direct onder de windladen bevinden, lopen aan doordat de wellennokken zijn uitgesleten en daardoor los in het wellenraam zitten.

Speeltafel

De speeltafel met daarin de klavieren, hevels voor koppelingen en hevels naar walsborden.

De verhoudingen van hevels en koppelingen zijn niet juist.

De fosfor draadstangen, die de koppelinghevels met de klavieren verbinden, lopen in diverse hevels aan.

De toetsen van de manualen lopen niet soepel in de geleidestiften.

Door deze gebreken speelt het instrument taai en gekoppeld zwaar.

Het toetsbeleg van ± 15 ondertoetsen is versleten en moet worden vervangen door nieuw beleg van ebbehout.

Van ± 5 boventoetsen is het ivoor beleg verdwenen en moet worden vernieuwd.

Windvoorziening

Elke windlade heeft zijn eigen reguleur en deze worden rechtstreeks gevoed door de windmachine.

De windtoevoer wordt geregeld door zgn. drosselkleppen.

Deze functioneren naar behoren behoudens de kleppen van de pedaalladen, die vervangen moeten worden.

De kanalisatie van het gehele orgel is in hout gemaakt behoudens die van het pedaal welke met flexibele Westaflex slang is gemaakt en deze dienen vervangen te worden door massief eikehouten kanalen.

De windmachine (Ventus 14 m³ - 105 mm winddruk) is aan de krappe kant.

De fabrikant van deze machine geeft aan dat deze geschikt is voor een orgel van 28 - 32 registers.

Uw orgel heeft 33 registers; wellicht is het mogelijk dit nader te onderzoeken tijdens de restauratie en wij hebben hiervoor een stelpost opgenomen.

In het advies van uw adviseurs is er sprake van dat gordijnsluiters toegepast worden in plaats van drosselkleppen (regelkleppen). Dit is naar onze mening vrijwel ondoenlijk gezien de kleine slag die door het balgblad wordt gemaakt en dit zal ons inziens geen gunstig effect hebben op het fluctueren van de wind.

De oorzaak van het fluctueren hiervan is de grote afstand van reguleur naar de windlade.

Het fluctueren van Hoofdwerk en Bovenwerk kan alleen definitief opgelost worden door bij deze windladen schokbalgen te plaatsen.

Bij gebruik gelijktijdig Prestant 16' en Bazuin 16' in het pedaal zakt de winddruk.

Tijdens ons onderzoek op 20 juli hebben wij, na enkele proeven, kunnen constateren dat de oorzaak gevonden moet worden in de te kleine kanalen van de pedaalreguleurs, te kleine drosselkleppen in de reguleur en openingen van de ventielkleppen zijn te gering (e.e.a. zoals vermeld in onze offerte van 15 maart 1990). Bovendien is de windtoevoer van windlade naar de pijpstok (Bazuin 16') Westaflex conductslang gebruikt en dit moet worden vervangen door loden conduct.



Kerkorgelbouw

Pels & Van Leeuwen b.v.

's-HERTOGENBOSCH · HOLLAND

blad 3
26 juli 1993.
Gereformeerde
Hoofdstraatkerk
Hoogeveen

Pijpwerk

Het pijpwerk is in redelijke staat behoudens enkele houten pijpen. Verder bevindt zich veel stof en vuil in en rond de pijpen en dit dient dan ook schoongemaakt te worden.

De Trompet 8' van het Hoofdwerk, groot octaaf - 12 pijpen, zijn van zink en een 6-tal schalbekers zijn op ondeskundige wijze verkropt om de reguleur van het Bovenwerk heen.

Wij adviseren deze reguleur een verdieping hoger tegen de muur te plaatsen en 12 nieuwe schalbekers van 40% tin te vervaardigen en te plaatsen zodat deze op de goede plaats staan (hiervoor hebben wij een stelpost opgenomen).

De schalbekers van de Bazuin 16' (Pedaal) zijn enorm aan het inzakken en moeten op korte termijn worden gerepareerd.

Om het orgel weer in goede conditie te brengen zijn naar onze mening de volgende werkzaamheden noodzakelijk :

Restauratie windladen Hoofdwerk, Bovenwerk en Rugwerk

- Bovengenoemde windladen uit het orgel nemen en naar ons atelier in 's-Hertogenbosch transporteren.
- Roosters, stokken, slepen en dammen alsmede ventielkasten losnemen.
- Ondersponsels verwijderen en bovensponsels herstellen, zonodig vernieuwen.
- De cancellen inwendig uitlijmen met speciale constructielijm.
- Ondersponsels restaureren, of waarnodig vernieuwen, met dezelfde constructielijm, de scheien verlijmen.
- Onder- en bovenzijde van het cancellenraam vlakken, waarna deze belegd worden met schapenleer.
Het leder wordt verlijmd met een speciale leerlijm zodat het leder soepel blijft en niet scheurt door werking van de houten delen.
- Onder de slepen worden op de boringen in de windladen ringen aangebracht van geweven linnen, alsook onder de stokken.
- Roosters worden verlijmd, gerestaureerd en waarnodig vernieuwd.
- Ventielen worden gevlakt en belegd met twee lagen lamsleder.
- Veren worden afgesteld en zonodig vervangen door exemplaren naar oorspronkelijke makelij.
- Pulpeten en draadwerk worden in oorspronkelijk factuur nieuw gemaakt.
- Windladen worden gemonteerd en afgesteld.



Kerkorgelbouw

Pels & Van Leeuwen b.v.
HERTOGENBOSCH · HOLLAND

blad 4
26 juli 1993.
Gereformeerde
Hoofdstraatkerk
Hoogeveen

Restauratie toonmechaniek

- De gehele abstractuur losnemen en waarnodig het koperdraad en de lederen moeren vernieuwen.
- Alle walsborden uit het orgel nemen en deze voorzien van nieuwe wellenokken en waarnodig assen vernieuwen.
- Walsborden en abstractuur worden geheel gemonteerd en de gehele registermechaniek wordt goed op trek afgeregeld.

Restauratie speeltafel

- De gehele speeltafel demonteren.
- Alle hevels van koppelingen en mechaniekhevels goed lopend maken en verhoudingen corrigeren.
- Klavieren restaureren en goed lopend maken in geleide stiften.
- 15 ondertoetsen opnieuw van eerste klas ebbehouten beleg voorzien.
- 5 boventoetsen van nieuw beleg voorzien (ivoor).
- Speeltafel monteren en aansluiten op de abstractuur.

Restauratie registermechaniek

- Alle draaipunten nazien en waarnodig vernieuwen.
- Alle staande wellen voorzien van SKF kogellagers.
- Waarnodig geleidekammen maken om doorzakken van de registertrekkers te voorkomen.

Restauratie windvoorziening

- Alle regulateurs nazien op lekkage en waarnodig herstellen.
- Alle bodems van de regulateurs, aan de binnenzijde, verstevigen met een houten frame van voldoende afmeting.
- Alle drosselkleppen nazien en waarnodig vernieuwen.
- De drosselkleppen van de pedaalregulateurs vervangen door grotere exemplaren.



Kerkorgelbouw

Pels & Van Leeuwen b.v.

's-HERTOGENBOSCH · HOLLAND

blad 5

26 juli 1993.

Gereformeerde
Hoofdstraatkerk
Hoogeveen

- Westaflex slang vervangen door massief eiken windkanaal van voldoende grootte.
- Alle tremulanten (2 stuks) vervangen door nieuwe ontlaattremulanten van voldoende sterkte (dit hebben wij als stelpost opgenomen).
- Schokbalgen vervaardigen en direct onder de windladen plaatsen bij Hoofdwerk en Bovenwerk.
- Het leveren en aansluiten van een nieuwe windmachine (stelpost).

Restauratie pijpwerk

- Alle pijpen grondig in - en uitwendig van stof en vuil ontdoen.
- Metalen pijpen, waarnodig, opronden en noodzakelijke reparaties uitvoeren aan baarden en steminrichtingen.
Afdichting van de hoeden der gedekte pijpen voorzien van met bijenwas geïmpregneerde vliesoband zodat deze minder snel ontstemmen.
- Houten pijpen controleren op losse lijmnaden en afdichting van stoppen en voorslagen in orde brengen.
- Hangerwerk van alle grote, zelfstandig staande, pijpen in orde brengen.
- Alle pijpen herplaatsen.



Kerkorgelbouw

Pels & Van Leeuwen b.v.

HERTOEGENBOSCH - HOLLAND

blad 6

26 juli 1993.

Gereformeerde

Hoofdstraatkerk

Hoogeveen

Wij werken met een sgn. open begroting en omschrijven deze als volgt. De begrote uren zijn gebaseerd op het gelijktijdig uitvoeren van alle werken.

Indien het gehele werk gelijktijdig opgedragen wordt gelden deze uren als maximum.

A. Restauratie Bovenwerk

- demontage
- restauratie windlade
- restauratie pijpwerk
- restauratie toonmechaniek
- restauratie registermechaniek
- nieuwe schokbalg vervaardigen)
- montage

Begroting : 575 uren en materialen + 6% onvoorzien f 48.285.--

B. Restauratie Hoofdwerk

- demontage
- restauratie windlade
- restauratie pijpwerk
- restauratie toonmechaniek
- restauratie registermechaniek
- nieuwe schokbalg vervaardigen)
- montage

Begroting : 545 uren en materialen + 6% onvoorzien f 46.150.--

C. Restauratie Rugwerk

- demontage
- restauratie windlade
- restauratie pijpwerk
- restauratie toonmechaniek
- restauratie registermechaniek
- montage

Begroting : 445 uren en materialen + 6% onvoorzien f 38.365.--

D. Restauratie pedaal

- demontage
- restauratie windlade
- restauratie pijpwerk
- restauratie toonmechaniek
- restauratie registermechaniek
- extra ligger onder laden maken
- nieuwe kanalisatie vervaardigen en aanleggen
- 2 x nieuwe drosselklep vervaardigen en plaatsen
- trekpunt losse laden Prestant 16' en Bazuin 16' verplaatsen en stuiten op ventielen aanbrengen zodat deze een maximale winddoorvoer geven
- Westaflex slang vervangen door loden conducten van windlade naar stok van de Bazuin 16'
- montage



Begroting : 215 uren en materialen + 6% onvoorzien f 22.250.--

E. Restauratie speeltafel

- demontage
- hevels goed lopend maken
- klavieren goed lopend maken
- toetsbeleg vervangen
- pianotrede repareren
- koppelingen afregelen
- montage

Begroting : 165 uren en materialen + 6% onvoorzien f 13.925.--

F. Tekenwerk en inventarisatie (o.a. foto's)

f 5.755.--

G. Egaliseren en stemmen

- alle pijpen controleren op goede aanspraak en egaliteit
- het orgel generaal stemmen

Begroting : 300 uren + 6% onvoorzien f 25.250.--

Recapitulatie

A. Restauratie Bovenwerk	f 48.285.--
B. Restauratie Hoofdwerk	f 46.150.--
C. Restauratie Rugwerk	f 38.365.--
D. Restauratie Pedaal	f 22.250.--
E. Restauratie speeltafel	f 13.925.--
F. Tekenwerk en foto's	f 5.755.--
G. Egaliseren en stemmen	f 25.250.--

	f 199.980.--
17½% B.T.W.	f 34.996.50

Totaal	f 234.976.50
	=====

Stelpost balg verplaatsen en nieuwe Trompetbekers

- demontage
- vervaardigen en aanleggen van nieuwe kanalisatie
- montage

- 12 nieuwe schalbekers vervaardigen van 40% tin
- nieuwe schalbekersophanging vervaardigen
- montage

Begroting : 81 uren en materialen + 6% onvoorzien f 6.750.--
17½% B.T.W. f 1.181.25Totaal f 7.931.25
=====



Kerkorgelbouw

Pels & Van Leeuwen b.v.

HERTOGENBOSCH · HOLLAND

blad 8

26 juli 1993.

Gereformeerde
Hoofdstraatkerk
Hoogeveen

Stelpost nieuwe windmachine

- nieuwe windmachine leveren en plaatsen

Begroting : 2 uren en materiaal + 6% onvoorzien	f 3.560.--
af : inruil oude windmachine	f 1.000.--

	f 2.560.--
17½% B.T.W.	f 448.--

Totaal	f 3.008.--
	=====

Stelpost twee nieuwe tremulanten

- twee nieuwe ontlaattremulanten leveren
- oude exemplaren verwijderen
- inbouwen

Begroting : 6 uren en materiaal + 6% onvoorzien	f 1.145.--
17½% B.T.W.	f 200.38

Totaal	f 1.345.38
	=====

Prijzen

De genoemde prijzen zijn gebaseerd op de huidige kosten voor lonen en materialen (index 26-7-1993 = 100) en zijn met inbegrip van reis-, verblijf- en transportkosten.

Levertijd

1994, in overleg.

Garantie

10 jaar op de uitgevoerde werken, mits het orgel tenminste éénmaal per jaar door ons wordt gestemd en gecontroleerd tegen het jaarlijks door de V.O.N. vastgestelde tarief.

Betalingsvoorstel

Zie algemene leveringsvoorwaarden van de Vereniging van orgelbouwers in Nederland (V.O.N.)

Algemeen

Zie algemene leveringsvoorwaarden van de V.O.N.



Kerkorgelbouw

Pels & Van Leeuwen b.v.

HERTOGENBOSCH · HOLLAND

blad 9
26 juli 1993.
Gereformeerde
Hoofdstraatkerk
Hoogeveen

Graag zijn wij bereid deze offerte mondeling nader toe te lichten.

In het vertrouwen u met deze werkomschrijving met begroting van dienst te zijn, verblijven wij, in afwachting van uw reactie,

hoogachtend,
Kerkorgelbouw
PELS & VAN LEEUWEN B.V.

Jan Bambacht.

Bijlage : algemene leveringsvoorwaarden V.O.N.

c.c. Dr. A.J. Gierveld
De heer W. Oostenbrink
De heer J.W. Telder